

Gemeente Maastricht

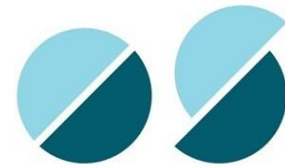
OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Hoe zou een gemeentelijk lobbyregister eruitzien?

Juni 2026

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Lobbyregister: introductie

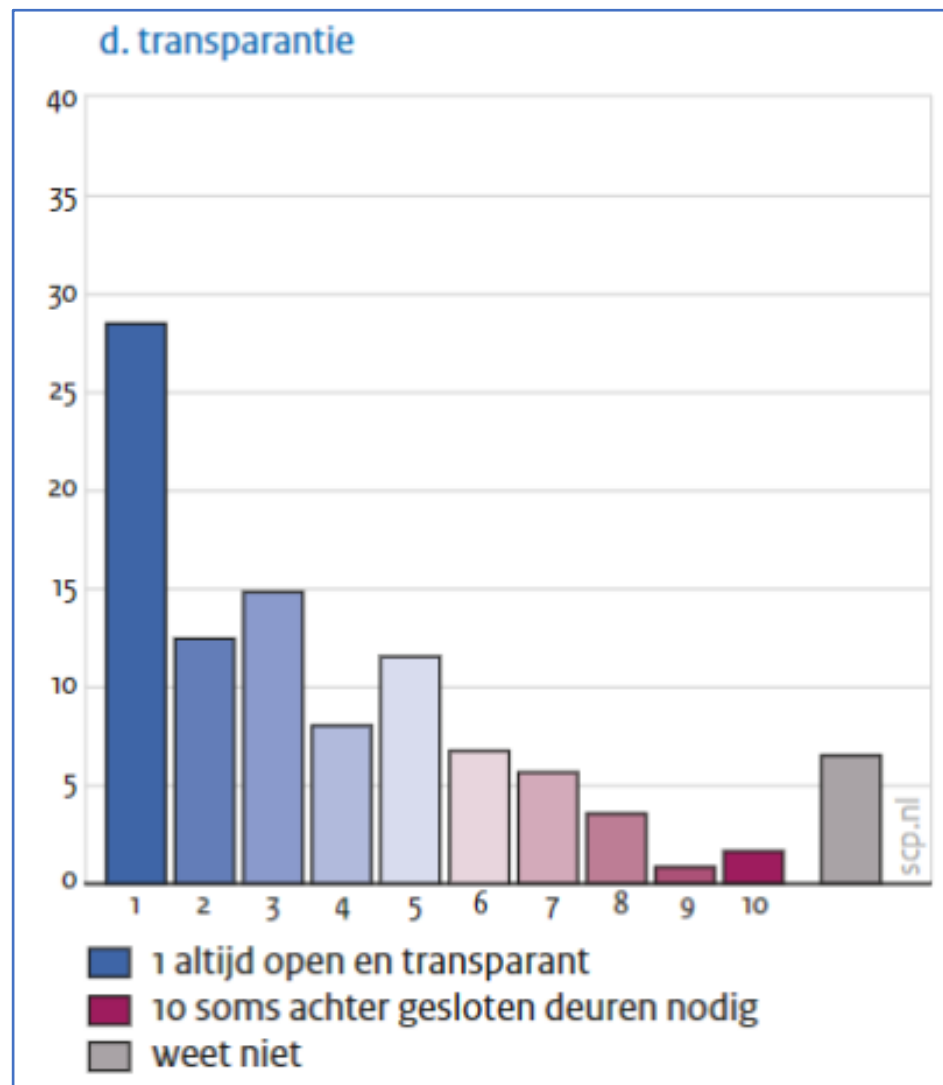
Vinden Nederlanders transparantie wel belangrijk?

OPEN STATE FOUNDATION

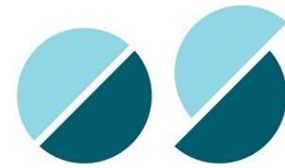
Zonder transparantie geen democratie

SCP 2023:

Vinden Nederlanders een lobbyregister wel belangrijk? - 1

 2025: Nationaal Burgerberaad Klimaat:
Het invoeren van een verplicht “lobbyregister”, zoals in veel andere Europese landen, zodat alle Nederlanders kunnen zien wie invloed heeft gehad en wie betrokken is bij welke beslissing.

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Vinden Nederlanders een lobbyregister wel belangrijk? - 2

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

- 2015: Initiatiefnota Bouwmeester & Oosenbrug: *Lobbyregister niet alleen voor mensen die werkzaam zijn in public affairs, maar ook voor andere organisaties of individuen zonder professionele lobbyist.*
- 2021: Motie Dassen c.s.: *verzoekt de regering, een verplicht lobbyregister voor bewindspersonen, ambtenaren en politici in te voeren.*
- 2022: Motie Dassen & Omtzigt: *verzoekt het kabinet zo spoedig mogelijk uitvoering te geven aan bovengenoemde motie-Dassen.*
- 2022: Initiatiefnota Dassen & Omtzigt: *Stel een wettelijk verplicht, openbaar en online toegankelijk registratiesysteem voor lobbyisten en lobbyorganisaties in.*
- 2025: Motie Dassen & Van Waveren: *verzoekt de regering om zo spoedig mogelijk een wetsvoorstel tot een lobbyregister naar lers model naar de Kamer te sturen.*

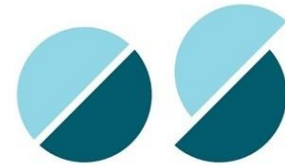
En internationaal:

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

- OESO (2016): Recommendation of the Council on Principles for Transparency and Integrity in Lobbying
- Open Government Partnership (2016): Partners ... will establish frameworks and transparency measures to regulate lobbying ... such as public registries of lobbyists and registries of meetings with senior public officials (Paris Declaration)
- Raad van Europa (2017): Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the legal regulation of lobbying activities in the context of public decision making
- GRECO (2017, to the Netherlands): Recommends increasing the transparency of contacts and subject matters concerning lobbying of persons who are entrusted with top executive functions.

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Nationaal nu eindelijk:

- Noord-Drenthe.
- We voeren een lobbyregister in. Daarbij zorgen we er voor dat dit praktisch en werkbaar is voor zowel overheid als belangenbehartigers. De Wet Open Overheid gaan we beter toepasbaar maken. Op basis van de evaluatie (verwacht in 2026) bezien we of aanpassing wenselijk is. In de tussentijd werken we aan de

Coalitieakkoord Aan de slag (2026)

En gemeenten:

- Internationaal: Madrid, Canada (Ottawa, Toronto ...), de VS (New York, Los Angeles, Boston ...)
- Nederland: verkenningen: Rotterdam, Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, ...
- Maastricht: *Aon de geng?*

Transparantie leidt (direct en indirect) tot vertrouwen

Vertrouwen in de politiek

Een ander aandachtspunt in het rapport is het lage vertrouwen van de burger in de politiek. Dit vertrouwen is over de hele linie laag. Gemiddeld geven Nederlanders, op een schaal van 0 tot 10, een 5,2 aan hun vertrouwen in de Tweede Kamer. Deelnemers uit de laagste inkomensgroep scoren iets daaronder (4,9) en deelnemers uit de hoogste inkomensgroep scoren iets daarboven (5,4). Ook naar opleiding zijn de verschillen beperkt.

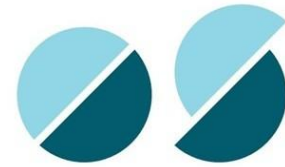

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

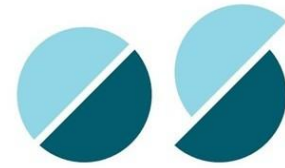
Het zijn vooral de schandalen waarbij de overheid de eigen burgers in het nauw bracht - waaronder het Toeslagenschandaal, gecombineerd met het gevoel dat cruciale dossiers niet opgepakt worden door de politiek - die ertoe hebben geleid dat de overheid niet als betrouwbaar wordt gezien. Is daar wat aan te doen? „Belangrijk is vooral het vergroten van transparantie”, aldus Willems. „Als er vanuit de politiek helderheid wordt verschaft over de gemaakte keuzes, zelfs als die voor sommigen niet gunstig uitpakken, zullen burgers eerder geneigd zijn dat te accepteren en dat rechtvaardig te vinden. Maar die openheid ontbreekt en ook de beloftes die worden gemaakt zijn vaak niet realistisch, daardoor raken mensen teleurgesteld.”

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Lobbyregister: definities en inrichting

OPEN STATE FOUNDATION

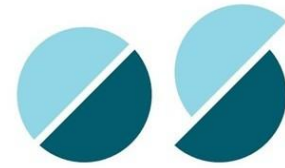
Zonder transparantie geen democratie

Wie is een lobbyist/wie moet zich registreren?-I

- Lobbyen: Het naar voren brengen van een specifiek belang door communicatie met een overheidsvertegenwoordiger als onderdeel van een actie gericht op beïnvloeding van openbare besluitvorming
- Lobbyist: Elke natuurlijke of rechtspersoon die lobbyt
- Overheidsvertegenwoordiger: politicus, bestuurder, ambtenaar
- Openbare besluitvorming: besluiten door wetgevende of uitvoerende macht, op nationaal, regionaal of lokaal niveau

Definities Raad van Europa (2017)

➤ Lobbyist = belangenbehartiger

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Wie is een lobbyist/wie moet zich registreren?-II

- Alle externe partijen (bedrijven, Public Affairs-bureaus, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, vakbonden, buurtcomités, e.d.)
- Niet: intern gemeente
- Discussie: publieke ondernemingen (afvalbedrijf, energiebedrijf, openbaar vervoerbedrijf)

Welke activiteiten/ afspraken?

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

- Communicatie (fysiek, bellen, video)
- Werkbezoeken, ontvangsten, ronde tafels, e.d.

Niet:

- Speeches, presentaties door de gemeentevertegenwoordiger, boekuitreikingen, e.d.
- Contacten die direct voortvloeien uit de functie (benoemingen, uitreiking lintje, e.d.)
- Partijpolitieke activiteiten
- E-mail (bijlagen, position papers) of app-berichten (daarvoor is de Woo)

Lobbyregister: uitgangspunten

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

- Creëert transparantie van belangenbehartiging bij de gemeente en inzicht in wie op welk onderwerp de gemeente belobbyt
- Is makkelijk voor:
 - Lobbyisten
 - Ambtenaren
 - Geïnteresseerden (burger, journalist, belangengroep, e.d.)
- Geen bureaucratische rompslomp; ‘beter eenvoudig dan perfect’
- Is goed doorzoekbaar
- Verplicht (gemeentelijke verordening?), maar draagvlak belangrijker
- Uitzonderingen conform de Woo

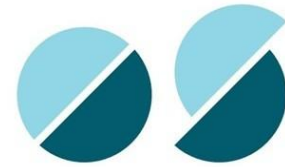
Lobbyregister: hoe werkt het?

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

- *Aan de ene kant:* Lobbyist registreert zich in het systeem (naam, organisatie, sector); geen financiële of andere rapportages
- *Aan de andere kant:* Secretariaat van de bestuurder of ambtenaar registreert vervolgens de specifieke activiteit (gesprek, bezoek, e.d.) in het systeem, met vermelding onderwerp van gesprek
- Het register is doorzoekbaar op personen (lobbyist), lobbyorganisaties, gemeentevertegenwoordiger, onderwerp en sector
- Gemeentevertegenwoordigers in het lobbyregister: burgemeester, wethouders, politiek assistenten, gemeentesecretaris, directeuren van de domeinen

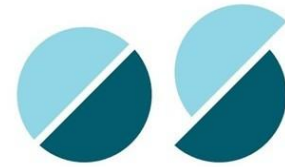

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Lobbyregister: vragen en tegenwerpingen

Ja, maar ... I

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

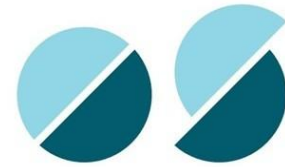
... een lobbyregister beperkt de toegang tot de politiek.

- Toegang is nu al lastig; je krijgt niet zomaar een afspraak tenzij je een doorgewinterde lobbyist bent

- Een lobbyregister vergroot juist de toegang

Lobbying transparency makes decision-making more representative of diverse interests. A study of Chile's lobbying law commissioned by OGP showed that, when the country's lobbying transparency law was passed, the number of meetings between the public and government increased, as did the diversity of participants (Open Government Partnership, 2016).

Ja, maar ... II

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

... een lobbyregister is kostbaar en veel gedoe voor ambtenaren en belangenbehartigers.

- Het register is zo opgezet dat het eenvoudig is voor alle gebruikers (standaardformulier)
- De nationale demo is door Open State in 3 weken gebouwd

Ja, maar ... III

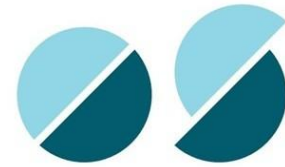
OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

... een lobbyregister is slechts één onderdeel, waarop we ons niet moeten blindstaren. We moeten het bredere plaatje bekijken.

- Het bredere plaatje wordt juist verder ingevuld met een lobbyregister
- Lobbyregister is een essentieel onderdeel dat er in ieder geval moet komen
- Open State werkt op veel onderwerpen
- De anti-draaideurwet is er nu (was ook slechts één onderdeel); de nieuwe ambtseed is er nu (was ook slechts één onderdeel); ...

Ja, maar ... IV

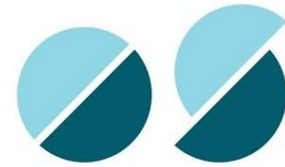

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

... in een lobbyregister kun je nooit alle contacten afvangen. Mensen spreken elkaar ook in informele circuits of registereren hun ontmoetingen gewoon niet.

- Met een lobbyregister kun je nooit alles dekken, maar wel een groot deel
- Een lobbyregister zet een heel duidelijke norm
- Dat normen en regels soms worden geschonden geldt voor alle normen en regels
- Met een lobbyregister heb je een instrument om bestuurders (en lobbyisten) aan te spreken

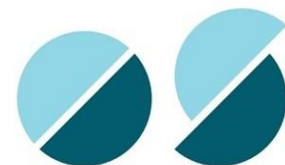

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Lobbyregister: ontwikkeling en implementatie

Online werkend model

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Gemeente Maastricht

Afspraken

Lobbyorganisaties

FAQs

API

Registreren

Inloggen

Let op: Alle informatie is fictief. Dit is een demonstratie van een lobbyregister, ontwikkeld door Open State Foundation.

Lobbyregister Maastricht

Het lobbyregister geeft inzicht in de contacten van organisaties die belangen behartigen bij de burgemeester, wethouders en topambtenaren. Belangenbehartigers/lobbyisten moeten zich hier registreren; de gemeentefunctionaris registreert vervolgens de specifieke afspraak.

Zoeken in het lobbyregister

Zoeken

→ Uitgebreid zoeken

Recente afspraken

Brainstormsessie over internationale handel

College van Burgemeester en Wethouders

Afspraak op 22 november 2025

Brainstormsessie over gezondheidszorg

Gemeentelijk Management Team

Afspraak op 15 november 2025

Toelichting op sociale zekerheid

College van Burgemeester en Wethouders

Afspraak op 11 november 2025

Recente registraties

Architectures Vereniging

Behartiging van sectorbelangen

Geregistreerd op 12 november 2025

van Beek, van der Berg and van de Veen N.V.

Behartiging van eigen belangen

Geregistreerd op 8 november 2025

van Leeuwen – Scholten Consultancy

Behartiging van cliëntenbelangen

Geregistreerd op 7 oktober 2025

Open State Foundation ondersteunt gemeente Maastricht graag bij het invoeren van een gemeentelijk lobbyregister

Fase 1 Ontwikkeling:

- Open State ontwikkelt (binnen enkele weken) een werkend online model (demo) toegesneden op Maastricht, op basis van voorgaande definities en uitgangspunten
- Open State verzorgt twee interactieve sessies (training en uitleg) aan politieke en/of ambtelijke besluitvormers over het model
- Kosten ongeveer € 20.000

Fase 2 Implementatie:

- Op basis van feedback omzetten van model naar IT-omgeving gemeente Maastricht
- Ontwikkelen praktische handleiding
- Trainingen voor secretariaten en eventueel andere betrokkenen
- Kosten afhankelijk van bestaande infrastructuur (schatting € 30.000 à € 60.000)

Tot slot

OPEN STATE FOUNDATION

Zonder transparantie geen democratie

Opgesteld op basis van internationale best practices en gedeeld met en getoetst bij politici, lobbyisten en journalisten.

Open State Foundation heeft de gemeenten Amsterdam, Den Haag (in opdracht) en Eindhoven (vrijblijvend) geadviseerd.

Meer informatie: Open State Foundation

<https://openstate.eu/nl/projecten-tools-data/besluiten/open-lobby/>

contact@openstate.eu

marlinde@openstate.eu